

Polskie meblarstwo w kryzysie

5 kwietnia 2024

„18 tys. zredukowanych etatów na przestrzeni półtora roku, spodziewane kolejne 5 tys. w samym 2024, spadek wartości produkcji o 6 proc., spadek wartości eksportu o 3 proc., zapowiadane ograniczenia w pozyskaniu surowca na poziomie 20 proc., ceny drewna w Polsce najwyższe w Europie” – to tylko przykładowe dane, które jak podaje Koalicja na Rzecz Polskiego Drewna, opisują dziś sytuację firm z branży meblarskiej w Polsce.

Sektor drzewny pogrąża się w kryzysie od lat. We wrześniu 2021 decyzją Dyrektora Lasów Państwowych zmieniły się zasady sprzedaży drewna w Polsce. Dokument powstał bez zapowiedzi, bez konsultacji z branżą, a wpłynął na ponad 350 000 osób zatrudnionych w sektorze i na miliony konsumentów korzystających z usług firm z branży drzewnej.

Zdaniem Koalicji na Rzecz Polskiego Drewna kolejne zmiany – wprowadzane zarówno w 2022, jak i 2023 – dodatkowo pogorszyły sytuację. Lasy Państwowe podwyższyły ceny bazowe (wywoławcze) we wszystkich formach sprzedaży drewna na 2023 rok (dotyczyło to zarówno przetargu ograniczonego – PLD, jak i aukcji wolnorynkowych – e-systemowych). Jako podstawę do wyliczenia tych cen wzięto pod uwagę ceny uzyskane w 2021 i 2022 roku – w okresie niespotykanej do tej pory hossy będącej efektem „odbicia” po pandemii. Obecnie ceny drewna w Polsce są jednymi najwyższych w Europie. „W obliczu załamania gospodarczego wspomniane działania spowodowały utratę konkurencyjności wyrobów, a w efekcie spadek sprzedaży i redukcję zatrudnienia. Generowanie bardzo wysokich zysków przez Lasy Państwowe kosztem całej branży drzewnej w okresie kryzysu przynosi »per saldo« zmniejszenie wpływów do budżetu państwa” – oceniają przedstawiciele Koalicji.

Lasy Państwowe, pomimo wyraźnych próśb ze strony przemysłu

wynikających z głębokiego kryzysu gospodarczego, nie obniżyły cen wyjściowych (wywoławczych) na rok 2024. Są one obecnie dużo wyższe, nawet o 40% w stosunku do cen drewna w Niemczech, Czechach, Słowacji czy Łotwie. Wybuch wojny na Ukrainie i związane z nim sankcje nałożone na Rosję przez Unię Europejską dodatkowo skomplikowały sytuację. W wyniku wojny utraciliśmy wiele rynków zbytu i wielu istotnych klientów oraz ważne źródło zaopatrzenia w drewno i biomasę.

8 stycznia br. Ministerstwo Klimatu i Środowiska podjęło decyzję o tymczasowym ograniczeniu lub wstrzymaniu wycinki na 10 obszarach. Minister klimatu Paulina Hennig-Kloska zadeklarowała, że to środek nadzwyczajny, a resort pracuje nad rozwiązaniem systemowym, w którym znajdzie się więcej obszarów objętych wstrzymaniem lub ograniczeniem wycinek. „Dla całej branży była to zaskakująca i rozczarowująca decyzja. Nikt nie konsultował tej decyzji ze stroną społeczną i gospodarczą” – mówi Jarosław Michniuk, prezes zarządu Paged. „Widzimy i słyszymy zapowiedzi zmian zgodne z naszymi postulatami i rozumiemy, że potrzebny jest czas na przeprowadzenie zmian, ale paradoksalnie sytuacja dla naszej branży nie tylko nie poprawiła się ostatnio, ale dalej się pogorszyła. Ceny w dalszym ciągu mamy na najwyższym poziomie w Europie, FSC nie wróciło jeszcze do polskich lasów, a dodatkowo wyłączono nowe obszary leśne i zmniejszono podaż drewna na kolejny trymestr. I to wszystko dzieje się w czasie utrzymującego się głębokiego kryzysu. Branża nie może już dłużej czekać na konkretne efekty działań”.

W samej branży meblarskiej wartość produkcji sprzedanej w roku 2023 wyniosła 64 mld złotych, co oznacza spadek o 6% w stosunku do poprzedniego roku. Aby ratować rentowność, a także dostosować się do zmniejszonej liczby zamówień, firmy meblarskie zostały zmuszone do redukcji zatrudnienia – od kwietnia 2022 do grudnia 2023 zredukowano 18 tysięcy etatów, a dalsza spodziewana redukcja etatów plasuje się na poziomie ok. 5 tys. tylko w 2024 roku. Również w branży producentów płyt

drewnopochodnych i w branży papierniczo-celulozowej miały miejsca zwolnienia grupowe. Wartość eksportu spadła o 3%, osiągając 62,2 mld PLN. Dużym wyzwaniem dla całego sektora są także zapowiadane ograniczenia w pozyskaniu surowca drzewnego sięgające nawet 20%. „Chcemy prowadzić konstruktywny dialog z przedstawicielami Lasów Państwowych, stroną ministerialną, organizacjami ekologicznymi w interesie polskiej gospodarki oraz tysiące firm, które zapewniają stabilne i wysokospecjalistyczne miejsca pracy na wsiach i w małych ośrodkach miejskich” – podkreśla Piotr Wójcik z Ogólnopolskiej Izby Gospodarczej Producentów Mebli. „Sytuacji branży nie poprawia brak FSC, który dla wielu firm stanowił przewagę konkurencyjną, a wręcz jest wymagany przez klientów na rynkach zagranicznych. Dlatego oczekujemy szybkiego i skutecznego przywrócenia certyfikatu dla wszystkich RDLP”.

Przemysł drzewny w szerokim ujęciu ma kluczowe znaczenie dla polskiej gospodarki – to ponad 40 000 firm, tworzących około 350 tysięcy miejsc pracy przede wszystkim na terenach wiejskich i w małych ośrodkach przemysłowych. Branża generuje niemal 6 proc. PKB oraz ponad 15 proc. wpływów z eksportu. Drewno ma znaczenie strategiczne dla polskiej gospodarki i w ten sposób powinno być traktowane. „Obecnie brakuje aktywnych działań rządu i odpowiednich regulacji prawnych, które stymulowałyby rozwój przemysłu drzewnego. Lasy Państwowe generowały duże zyski w okresie, gdy przemysł drzewny dramatycznie tracił konkurencyjność. Szacuje się, że z surowca o wartości 1 zł po przetworzeniu powstają produkty o wartości 12 zł. Potrzebne jest spojrzenie >>z góry<Postulaty branży

1. Wprowadzenie w pełni transparentnego, stabilnego i przewidywalnego systemu sprzedaży drewna, w tym zmiana przydziału drewna dla firm z historią (90% aukcje zamknięte i 10% dla aukcji otwartych oraz czytelnego algorytmu ustalania cen wyjściowych).
2. Podniesienie do 50% wartości punktowej dla przerobu drewna

(tym samym obniżenie wagi ceny do 50%).

3. Wprowadzenie osobnych umów z PGL Lasy Państwowe na drewno zakupione w Portalu i w aukcjach systemowych.

4. Wprowadzenie systemowej i faktycznej weryfikacji oświadczeń o przerobie drewna okrągłego, eksporcie poza UE lub jego braku (z wykorzystaniem narzędzi i danych w dyspozycji administracji skarbowej, ministerstwa finansów, PGL Lasy Państwowe).

5. Niewliczanie do historii zakupów drewna okrągłego eksportowanego poza państwa Unii Europejskiej.

6. Publikacja wyników sprzedaży drewna zawierająca nazwę firmy oraz rodzaj drewna i ilość surowca zakupionego ogółem.

7. Przywrócenie certyfikacji FSC przez Regionalne Dyrekcje Lasów Państwowych.

8. Utrzymanie podaży drewna przez Państwowe Gospodarstwo Lasy Państwowe na niezmiennym poziomie we wszystkich sortymentach.

Autorstwo: Koalicja na Rzecz Polskiego Drewna

Źródło: PAP-MediaRoom.pl